

Βροχή από πέτρες στο παρόν και... πολύ σανό για το μέλλον!

του **Χρήστου Κάτσικα** *

Το «ντεπούτο» της έκανε, τη Δευτέρα 28/12, η Επιτροπή Εθνικού και Κοινωνικού Διαλόγου για την Παιδεία, που, σύμφωνα με τις εξαγγελίες του Υπουργείου Παιδείας, «θα θέσει χρονοδιαγράμματα και βασικές κατευθύνσεις για τις αλλαγές στην Παιδεία».

Στον πυρήνα των αφετηριακών θέσεων του διαλόγου, όπως τις διατύπωσε ο πρόεδρος της Επιτροπής Αντώνης Λιάκος απαιτείται «ένα εθνικό σχέδιο ανάταξης της Παιδείας, με βαθιές και σωστικές παρεμβάσεις σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης».

Σύμφωνα με τον Αντώνη Λιάκο «το σχολείο χρειάζεται να απελευθερωθεί από ένα πρόγραμμα παρωχημένο, που φορτώνει τα παιδιά και τους γονείς τους κουραστικές, ανούσιες και κατακερματισμένες γνώσεις. Το σχολείο πρέπει να λειτουργήσει με λιγότερο κόπο αλλά πιο έξυπνα. Αυτή τη δυνατότητα την προσφέρει η νέα ηλεκτρονική εποχή. Πρέπει να ξανασχεδιαστούν τα αναλυτικά προγράμματα, να ενισχύσουμε τη σχέση δασκάλων και μαθητών, την πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία. Οι μαθητές από παθητικοί αποδέκτες γνώσεων πρέπει να μάθουν τη μέθοδο να λύνουν προβλήματα και να χειρίζονται πληροφορίες. Να μάθουν να μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν».

Στο σημείο αυτό οποιοδήποτε μέλος της εκπαιδευτικής κοινότητας έχει μάθει καλά να διαβάζει πίσω από τις διακηρύξεις και τα λόγια που μοιάζουν με το νερό που κυλάει για λίγο στην πέτρα χωρίς να αφήνει το παραμικρό σημάδι, θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι από τα τέλη του '80 έως και σήμερα τα αποκαϊδία των εκπαιδευτικών πολιτικών που αναπνέουμε γεννήθηκαν μέσα σε ατελείωτους εθνικούς διαλόγους με τα ίδια περίπου λόγια, τις ίδιες περίπου διακηρύξεις.

Ένα ατελείωτο ξόρκισμα των «παρωχημένων αναλυτικών προγραμμάτων», της «εξάρτησης των μαθητών από θεσμούς παραπαιδείας», της «μετατροπής του Λυκείου σε ένα διάδρομο

για τις εξετάσεις για το πανεπιστήμιο», της «άγονης γνώσης», του «ζυγού των εξετάσεων». Από τον Γιώργο Παπανδρέου (1994-1996) και τον Γεράσιμο Αρσένη 1996-2000) έως την Άννα Διαμαντοπούλου (2009-2012) και από τον Ευριπίδη Στυλιανίδη (2007 - 2009) έως τον Κωνσταντίνο Αρβανιτόπουλο (2012-2014) τα ίδια ακριβώς λόγια, η ίδια γραμμή και τα ίδια αποτελέσματα. Σαν ένα ιδιόμορφο «παράλληλο πρόγραμμα», διακηρύξεις και πραγματικότητα, την ίδια ώρα που «βγάζουν τη γλώσσα» τους η μία στην άλλη, την ίδια ώρα συνδέονται με τον ίδιο στόχο: να μοντάρουν και να μαντάρουν την εκπαίδευση στο πατρών των οδηγιών του 3ου μνημονίου.

ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Τι φαινομενικά αντιφατικό! Από τη μια, μια εκπαιδευτική πραγματικότητα που «ανασυγκροτεί» τις περικοπές, τη φτώχεια, και έναν πρώιμο αναλφαβητισμό, και από την άλλη διακηρύξεις για άρση της «αγραμματοσύνης» των μαθητών, των χαμηλών επιδόσεων και της γκρίζας εκπαιδευτικής διαδικασίας!

Από τη μια υπόκλιση στις κατευθύνσεις του ΟΟΣΑ που ιδιωτικοποιούν, φθηναίνουν και βαθαίνουν την ταξικοποίηση του σχολείου και από την άλλη το «όραμα» του Υπουργού Παιδείας όπως οικοδομείται με λέξεις στη χθεσινή εναρκτήρια ομιλία του στο πλαίσιο της επιτροπής: «να σχεδιάσουμε ένα νέο παράδειγμα σχολείου, ώστε από το σχολείο της κρίσης να περάσουμε στο σχολείο της πολιτισμικής-δημοκρατικής ανάτασης και της γενικότερης ανάπτυξης ...Γι' αυτό η μεταρρύθμιση δεν εξαντλείται σε ένα-δυό χρόνια, ούτε σε μια τετραετία. Είναι έργο πνοής».

Να ξεκαθαρίσουμε ευθύς εξαρχής την θέση μας : Όσοι δεν παίρνουν τοις μετρητοίς τα «οραματικά» λόγια του Υπουργού Παιδείας, γνωρίζουν από πρώτο χέρι ότι η «εκπαίδευση της αμάθειας» δεν εντάσσεται στην παθολογία της καπιταλιστικής εκπαίδευσης, δεν είναι σε καμιά περίπτωση δυσλειτουργία του αστικού σχολείου, μια «άτυχη στιγμή του συστήματος» η οποία μπορεί να επιδιορθωθεί ή να θεραπευθεί μέσα από εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις.

Η «εκπαίδευση της αμάθειας» ανήκει στη φυσιολογία του αστικού σχολείου, αποτελεί δομικό χαρακτηριστικό του, το οποίο δεν μπορεί να το αποβάλλει όσες μεταρρυθμίσεις και αν κάνει. Αν το αποβάλλει δεν θα μπορεί να λειτουργήσει καθώς δεν θα μπορεί να πραγματοποιήσει το σκοπό της σε μια χώρα που η βαθεία της εξάρτηση έρχεται να «δέσει» με την οικονομική κρίση: να εκπαιδεύσει αφενός κατάλληλα τη δική της νέα γενιά, ως «συνέχεια του εαυτού της», εξοπλίζοντάς την με την ιδεολογία της και με γνώσεις και ικανότητες οι οποίες

απαιτούνται για τον έλεγχο των μέσων παραγωγής και του κράτους και αφετέρου να «εκπαιδεύσει» τη νέα γενιά της εργατικής τάξης, έτσι ώστε αυτή να γίνει ικανή και πρόθυμη για εκμετάλλευση.

Είναι «ζήτημα ζωής και θανάτου» του ίδιου του συστήματος η «παραγωγή» παθητικών, συναινετικών, δογματικών, υπομονετικών, εξουσιαζόμενων, άκαμπτων, συντηρητικών προσωπικοτήτων που αντιστέκονται στην αλλαγή της κοινωνίας προκειμένου να κρατήσουν ανέπαφες τις παραδοχές τους για τον κόσμο που ζουν.

Όπως γίνεται κατανοητό, και σε αυτόν το λεγόμενο εθνικό διάλογο, η συζήτηση οργανώνεται από τις κυρίαρχες δυνάμεις οι οποίες, γνωρίζοντας καλά τα οχυρά των νοημάτων, πασχίζουν να ξαναμοιράσουν την τράπουλα. Με την «γραμματική της Νέας Ομιλίας», με τη γνωστή «μαγειρική του λόγου», απομονώνεται το σχολείο από τον οικονομικό και κοινωνικό του περίγυρο και με ταχυδακτυλουργική επιδεξιότητα μεταμφιέζονται πολιτικά και κοινωνικά πρόβλημα σε αμιγή σχολικά ζητήματα. Έτσι, οι προβολείς της ερμηνείας του προβλήματος, ρετουσαρισμένοι κατάλληλα, δεν πέφτουν πάνω στη «Νέα Οικονομία» που θέλει το σχολείο να δημιουργεί ευέλικτους εργαζόμενους, με ένα μίνιμουμ μορφωτικών εφοδίων που είναι αναγκαία για την αγορά εργασίας, και πειθήνιους πολίτες, οι οποίοι παρά τους σχολικούς τίτλους κοιτάνε μόνο το τυρί και χάνουν τη φάκα καθώς βλέπουν μόνο τόσο όσο μπορούν να καταλάβουν.

ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΡΟΓΕΥΜΑ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΟ ΚΥΡΙΩΣ ΓΕΥΜΑ

Και είναι φανερό ότι από την στιγμή που οι επιτελείς του Υπουργείου Παιδείας έχουν μεταμφιέσει το πρόβλημα ώστε να φαίνεται σχολικό, θα αρχίσει και πάλι το «κυνήγι των μαγισσών». Έτσι το ένα γρανάζι πιάνει το άλλο και υφαίνεται σιωπηλά η κατασκευή του κατηγορητηρίου. Για τις χαμηλές επιδόσεις φταίνε οι καθηγητές που δεν εργάζονται εντατικά, οι μαθητές που δεν διαβάζουν και οι γονείς που δεν ενδιαφέρονται. Οπότε, οι λύσεις αναγκαστικά πρέπει να είναι «εντάσεως εργασίας», δηλαδή αυστηρές εξετάσεις (μεταμφιεσμένες σε «άλλες» εξετάσεις) και αξιολόγηση.

Έτσι, οι εκπαιδευτικοί, που προσπαθούν καθημερινά στις σχολικές αίθουσες, αναπνέοντας κιμωλία, να δώσουν στα νέα παιδιά τα μορφωτικά εφόδια για να βγουν στη ζωή, θα βρεθούν και πάλι ανάμεσα σε διασταυρούμενα πυρά. Τα πυρά εκείνων που θα τους κατηγορούν σαν «τεμπέληδες» και «ακαμάτηδες» που δεν μαθαίνουν τα παιδιά γράμματα και εκείνων που θα προσπαθούν να τους πείσουν ότι αν συνάψουν «ερωτικό δεσμό» με την «ηλεκτρονική εποχή», την «ελαστικοποίηση της εργασίας τους», την «καινοτομία», την «εξεύρεση πόρων» και το

ακαταμάχητο σύνθημα «μαθαίνω πώς να μαθαίνω», τότε θα ξανασυναντήσουν τον «απολεσθέντα παράδεισο» και το σχολείο θα μετατραπεί σε πραγματικό «ναό μάθησης».

Μέτρα, τα οποία φυσικά δεν πρόκειται να λύσουν το πρόβλημα αφού αποτελούν μέρος του ίδιου του προβλήματος. Στο τέλος της συζήτησης το ταμείο θα γράφει: λιγότερα σχολεία, λιγότεροι μαθητές, περισσότερη κατάρτιση – μαθητεία, λιγότεροι εκπαιδευτικοί και πολλά «οράματα» για ένα μέλλον που ήδη είναι εδώ.

Ο Χρήστος Κάτσικας είναι εκπαιδευτικός, μέλος της συντονιστικής επιτροπής του Εκπαιδευτικού Ομίλου - Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης